

Den næste sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til lov om ændringer i lov om værnepligtiges anvendelse til civilt arbejde [af Else-Merete Ross m. fl.].

(Lovforslaget (nr. 94) findes i tillæg A. sp. 1121, fremsættelsen i tidenden sp. 2410).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Indenrigsministeren (Hans Hækkerup):

Jeg må komplimentere formanden for sammensætningen af dagsordenen. Efter alt det hensynsløse knalderi under punkt 1 er det jo rart at komme til dem, der under ingen omstændigheder vil knalde.

Jeg nødes til at sige, at min sympati for det af de ærede medlemmer fremsatte forslag er begrænset. Jeg rejser det spørgsmål: hvorfor fremsættes lovforslaget nu? Forslagsstillerne ved, at der siden 1963 har siddet et udvalg og arbejdet med disse problemer, og forslagsstillernes parti er det eneste, der er repræsenteret i dette udvalg.

Må jeg derefter gøre den bemærkning, at det må være en fejltagelse, når man i bemærkningerne til lovforslaget gentagne gange taler om, hvad regeringen vil. Nu er det ikke så længe siden, at det ærede parti var medlem af regeringen, så der kan jo hænge noget ved, men alligevel bør man vel for en ordens skyld overlade til regeringen selv at give udtryk for sine meninger.

Jeg skal ikke gå i detaljer med hensyn til lovforslagets indhold, men vil gerne nævne nogle principper.

Det vigtigste princip i lovforslaget er vel dette, at man vil afskaffe militærnægterlejrene. Heri kan jeg ikke være enig. Jeg mener, vi må fastholde en analogi for soldatertjenestens vilkår; det mener jeg er ubetinget nødvendigt, og jeg vil gerne understrege i denne forbindelse, at den ordning, der er gennemført for militærnægterne, jo i sig selv er en indrømmelse til disse mennesker. Jeg minder om indholdet af grundlovens § 81. Jeg finder lejrene ubetinget nødvendige. De er det af disciplinære grunde. Hvis de pågældende ikke kan klare sig eller ikke opfører sig ordentligt ved det arbejde, de er henvist til, må man have et sted at gøre af dem, og dette er jo ikke blot et teoretisk spørgsmål; vi ved, at der kan være

vanskeligheder med disciplinen også blandt disse folk.

Dernæst er det for mig noget rent principielt, at jeg ikke kan affinde mig med, at man vil gennemføre en lempeligere form for aftjening af værnepligten for denne specielle gruppe, at man så at sige gennem forslaget vil præmiere disse mennesker. Lovforslaget indeholder jo nemlig udelukkende lempelser. Jeg mener at kunne sige, at udvalget af 1963 ikke tænker sig at ophæve militærnægterlejrene.

Jeg vil dernæst gerne gøre opmærksom på, at der ville være betydelige administrative vanskeligheder forbundet med at føre dette forslag ud i livet, hvis det blev ophøjet til lov. Det hedder under forslagets nr. 2 i det foreslåede nye stk. 2 til § 1:

„De civilt værnepligtiges arbejdskraft udnyttedes i offentlige eller af indenrigsministeren anerkendte virksomheder af almennyttig karakter, idet deres personlige uddannelse og færdighed så vidt muligt udnyttedes, f. eks. inden for hospitalsvæsenet, børne-, sindssyge- og åndssvageforsorgen, skoler og anden undervisning, museer, geologiske undersøgelser, måleopgaver, laboratoriarbejder, humanitære organisationer o. lign.“

Det vil med andre ord sige, at de pågældende principielt skal beskæftiges ved deres private erhverv. Er det nu rimeligt ved sammenligning med dem, der underkaster sig den almindelige militære værnepligt? Er det rimeligt med en sådan forskelsbehandling? Hvis man anlægger den betragtning, at militærnægterne menneskeligt set er af højere karat end andre, ja, så er det forståeligt. Jeg deler ikke den opfattelse. Jeg tror, det er nødvendigt, at også disse mennesker under aftjeningen af deres værnepligt, hvis jeg må bruge det udtryk, er under tilsyn, dels for at man sikrer sig deres tilstedeværelse ved det anviste arbejde, men også for at holde øje med deres præstationer.

Jeg rejser altså det spørgsmål: vil de institutioner og organisationer, som forslaget omhandler, overhovedet modtage de pågældende? Har forslagsstillerne undersøgt dette? Jeg siger det, fordi det er mit indtryk fra det, jeg ved om arbejdet i udvalget af 1963, at udvalgets erfaringer taler imod,